

Král Oidipus (Sofokles)

1 První část.

druh: drama (psáno pro jeviště)

žánr: tragédie (syn zabije otce, má za manželku vlastní matku, mor postihne město, musí ho opustit, propíchne si oči); *tragédie osudu* – nedá se mu vyhnout

téma: hledání vraha bývalého krále Láia, nevyhnutelný osud

motivy: věštba, pastýři, hádanky, odhození dítěte, vypíchnutí očí

zařazení výňatku do kontextu díla: věstec Teirésias předpovídá Oidipovi těsně po tom, co nechal hledat po vrahovi Láia, že sám Oidipus je jeho vrahem + další podrobnosti (jeho syn, atd.) a že musí odejít, jinak město postihne mor. Oidipus věstci nevěří a označí ho za hlupáka. Nakonec se však ukáže, že měl pravdu, jeho manželka a matka Iokasté se oběsí a Oidipus si propíchne oči.

časoprostor: Antika, Théby, asi 5. st. př. n. l., náměstí před královským palácem

kompoziční výstavba: díly ani kapitoly nejsou; Na začátku je prozrazeno, co se stalo před hrou. Samotná hra je vyprávěna chronologicky s retrospektivními odbočkami do dávné doby (Oidipovo narození, Láiovo přepadení, ...). *Aristotelova jednotka místa, času a děje* je dodržena. Pozorujeme expozici, kolizi, krizi, peripetii a katastrofu.

2 Druhá část.

vypravěč: (supluje:) *chorus*, scénické poznámky

vyprávěcí způsob: *-ich* forma, občas *-er*; dialogy

typy promluv: přímá řeč, v úvodu vyprávění

jazyková stránka: archaický, hodně inverzí, metafora

veršová výstavba: verš vázaný, jamb, rýmy nejsou

postavy: **Oidipus**, král Thébský; nechce věřit, že zabil otce a má děti se svou matkou. Jakmile se však přesvědčí o pravdě, zodpovědně ji přijme a je připraven nést následky. Je soucitný – odešel od nevlastních rodičů kvůli věštbě, která říkala, že zabije otce a bude mít děti s matkou. Moudrý – rozluštil hádanku obávané Sfingy. Je výbušný, prchlivý.

Iokasté, královna, Oidipova matka a žena; Věří věštbám – proto odhodila Oidipa, upřednostňuje zájmy ostatních před svými. Jakmile se dozví, že její syn je „velký“ Oidipus, chce ho chránit od pravdy, kterou sama nedokáže unést (oběsila se).

Kreón, má Oidipa rád a chce pro něj to nejlepší

Teiresias, věstec; nenechá si vše líbit (jak s ním Oidipus) jedná

názor: předem jsem neznal rozuzlení ... líbilo se mi, nápaditý a nečekaný vývoj situace

kontext: Sofokles (5. st. př. n. l.)

- attické období (5. – 4. st. př. n. l.)
- starověké Řecko
- tragédie
- Elektra, Antigona
- –prosím doplnit, viz sešit–

zdroje:

- SOFOKLES. *Král Oidipús* [online].
Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/1421/podzim2010/DVHs155/Stiebitz.pdf>